

ความฝันในพระพุทธศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีอิทธิพลของความฝันที่มีต่อชาวพุทธในชุมชนถนน
สุคันธาราม

DREAMS IN BUDDHISM : A CASE STUDY OF THE INFLUENCES ON THE BUDDHIST COMMUNITY IN SUKHANTHARAM

อภิศักดิ์ ใจทัต 4837740 SHCR/M

ศศ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปาริชาต สุวรรณบุบผา, Ph.D. (Systematic Theology),
สรินทิพย์ สติรศิลป์, อ.ม. (ภาษาศาสตร์), พระมหาสันติ นาควโร, ป.ธ.9, Ph.D. (ภาษาสันสกฤต)

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา “ความฝัน” ที่ปรากฏในพระคัมภีร์
พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท 2) ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องความฝันในพระพุทธศาสนา กับ ความฝัน
ตามทฤษฎีจิตวิทยา และ 3) ศึกษาอิทธิพลของความฝันที่มีต่อชาวพุทธในสังคมปัจจุบันในชุมชน
ถนนสุคันธาราม กรุงเทพฯ จำนวน 356 คน โดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test

จากการศึกษาพบว่า การอธิบายเรื่องคำสอนที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเป็น
การอธิบายถึงมูลเหตุของความฝัน และลักษณะของความฝันเท่านั้น ไม่ได้มีการอธิบายถึง
การทำนายลักษณะของความฝันที่เป็นสัญลักษณ์ต่างๆ อีกทั้งพระพุทธเจ้าไม่สนับสนุนให้สาวก
ของพระองค์ทำนายความฝัน ส่วนทฤษฎีความฝันของซิกมันด์ ฟรอยด์ และคาร์ล จุง ศึกษาและ
วิเคราะห์เรื่องความฝันเพื่อประโยชน์ต่อการบำบัดโรค และการเข้าใจจิตใต้สำนึก ส่วน
พระพุทธศาสนาสอนให้รู้ถึงสาเหตุ และลักษณะของความฝันว่า ล้วนเป็นผลของการกระทำของ
ตัวเองทั้งสิ้น และเพื่อหาวิธีการหลุดพ้นจากความทุกข์อย่างสิ้นเชิง ซึ่งเรียกว่า “นิพพาน”
ผลการศึกษาภาคสนามพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทรรศนะทั้ง 5 เรื่องคือ (1) เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับความฝัน
(2) เรื่องสาเหตุของความฝัน (3) เรื่องลักษณะของความฝัน (4) เรื่องอิทธิพลของความฝัน (5) เรื่อง
การแก้ความฝัน และ (6) เรื่องผู้ทำนายฝัน อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามเพศ
อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีทรรศนะต่อคำสอนเรื่องความฝันที่มี
อิทธิพลต่อจิตใจ ไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือควรมีการศึกษาทรรศนะของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน
ออกไป เช่น กลุ่มตัวอย่างชาวพุทธ กับศาสนิกในศาสนาอื่นๆ เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจเรื่อง
ความฝันในทรรศนะของศาสนา และการนำคำสอนเรื่องความฝันไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลัก
คำสอน

คำสำคัญ : พระพุทธศาสนาเถรวาท/ความฝัน/ชุมชนชาวพุทธถนนสุคันธาราม

DREAMS IN BUDDHISM : A CASE STUDY OF THE INFLUENCES ON THE BUDDHIST COMMUNITY IN SUKHANTHARAM

APHISAK JAITAD 4837740 SHCR/M

M.A. (COMPARATIVE RELIGION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PARICHART SUWANBUBBHA, Ph.D. (Systematic Theology), SARINTHIP SATHIRASILAPIN, M.A. (Linguistics), PHRAMAHASANTI NAGAVARO, Ph.D. (Sanskrit)

ABSTRACT

This research aimed to study "dreams" in the Theravada Buddhist sect, engaged in a comparative study of dreams in Buddhism with psychological theories of dreams, and studied the influence of visions on the Buddhist community. The community studied lives on Sukhantaram Road, Bangkok. Questionnaires were used, with a sample size of 356 people. Data analysis was performed including the T-test and F-test.

The study found that the teachings that appear in Buddhist scripture describe the origin of dreams and characteristics of dreams. Descriptions are not provided to predict the nature of the dream symbols. Also, the Buddha did not encourage his disciples to interpret dreams. Theories of dreams, such as those by Sigmund Freud and Carl Jung, used analytical studies for therapeutic benefit and subconscious understanding. Buddhist teaching understands the nature of dreams as a result of total action. This is seen as a way to completely break free from suffering and is called "nirvana." The study found that 5 participants from the field sample have had visions. Areas examined included general information about dreams, about the cause of the dream, about the nature of dreams, on the influence of dreams, issues to resolve, and interpretations. Besides, it was found that the views of subgroups of the sample (divided by gender, age group, educational level, status and occupation) did not differ with statistical significance at the 0.05 level.

The following recommendations can be made from this research: visions should be studied using different samples, such as comparing those from Buddhist communities to those from other religions, which can give further insights about dreams from the perspective of religion. Through the use of analysis, bringing one's dreams into teaching practice can be considered a valid doctrine.

KEY WORDS : THERAVADA BUDDHISM/DREAM/BUDDHIST
COMMUNITY IN SUKHANTHARAM

197 pages